

l'acció que ens desvetlla, mica a mica, l'enjòlit, i el d'un món interior, el de l'Andreu, que es va configurant com a part cada cop més implicada en l'objecte de la seva narració.

Parlàvem de personatges i ambients paradigmàtics, a través dels quals es recreen fets i situacions molt pròxims als gironins que varen viure aquell període: el moviment sindicalista, el paper d'un sector important de l'Església que va jugar fort per les llibertats democràtiques, el compromís d'artistes i intel·lectuals, l'eclosió dels partits polítics... Girona apareix com un reflex del magma que s'estava covant a tot el país, però amb la seva pròpia dinàmica definidora del que en podríem dir un microclima social propi, específic.

El risc d'un plantejament així era caure en el mer engalzament de fets i circumstàncies a l'entorn d'uns personatges encotillats pels respectius paradigmes. I, tanmateix, aquest perill resta del tot conjurat en la disposició de les peces dins l'estructura de la narració, equilibrada i matisada per incisius retrats psicològics. Cal afegir-hi una efectiva recreació d'atmosferes, particularment en els passatges descriptius de la ciutat material, contemplada amb ulls poètics. És en aquest punt on es manifesta l'afinament estilístic de l'autora, que sap trobar la modulació precisa per contagiar-nos la seducció d'Andreu Estor davant les pedres i els colors apaivagats de la ciutat. És a dir, no resta com a marc escènic al servei dels sentiments que pugui projectar-li el protagonista-narrador, sinó que és ella mateixa —la ciutat— que actua, prenent la iniciativa, en l'ànim de l'Andreu.

La galeria de personatges que s'hi despleguen constitueix una radiografia de les forces socials emergents en aquell context històric, amb referències que permeten, fins i tot, reconèixer-hi ciutadans reals que tingueren un

pes en el marc gironí de la lluita per la democràcia. Els trets —i tics!— generacionals d'aquests personatges són presentats amb agudesia i una certa dosi d'ironia, com ja l'autora havia palesat —bé que en un context diferent— a *Sauló*, la seva segona novel·la. A *La ciutat hi ha, tanmateix*, una gamma de matisos que accentuen els elements dinàmics de la psicologia dels protagonistes, més polièdrics, més acarats a la seva capacitat —o incapacitat— evolutiva davant una situació de conflicte personal i col·lectiu. Assumpció Cantalozella ha sabut elevar uns elements que podien haver restat com a conjunturals al nivell d'una reflexió moral, no explícita però sí latent, entorn de qüestions com la crisi ideològica subsegüent al maig francès o les contradiccions entre models teòrics i praxi política.

Mitjançant una estructura narrativa ben travada, on els factors recurrents actuen de lligams, sovint imperceptibles però sempre eficaços, la novel·la assoleix aquell punt de basculament mesurat entre els motius dinàmics que empenyen la narració i els elements evocatus, que ens permeten accedir a allò que alguns crítics anomenen «estètica de la tipicitat»: el personatge i la seva aventura esdevinguts síntesi reveladora d'un moment històric. D'aquí que aspectes aparentment formals com el joc de coreferències o els mots emblemàtics ultrapassin, a *La ciutat*, la funció merament estilística en una estratègia d'accés a la consciència del lector, on nia la seva personal memòria històrica.

Glamour

Poca gent sap (és cosa només d'iniciats i d'autèntics experts) que el poeta Joan Maragall va dedicar el cèlebre poema *La vaca cega* als jurats dels premis literaris (entre els quals modestament m'incloc). El paral·lelisme de fons és evident. En efecte: talment la vaca cega, els jurats dels premis literaris es veuen obligats a avançar «*topant de cap en una i altra soca*». S'han de llegir tots els manuscrits presentats, a la recerca d'una narració potable («*avançant d'esma pel camí de l'aigua*»). A vegades tenen la sensació d'haver-la trobat —(*topa de morro en l'esmolada pica*)—, però no..., la narració no és prou reeixida, no és *del tot* premiable... («*si recula afrontada... però torna*»). Cal continuar cercant, fins que —gràcies, Déu meu!— es produeix la troballa («*si baixa el cap a l'aigua, i beu calmosa*»). La resta, tots la sabem. Quan la vaca cega ha saciat la set, quan el jurat ha trobat —finalment!— la narració premiable, «*se'n torna* —diu el poeta—, *orfe de llum, sota del sol que crema/vacil·lant pels camins inoblidables/brandant llànguidament la llarga cua*». És la feina feta. El premi atorgat. Fins l'any vinent, si Déu vol.

Bé; espero que se'm perdonarà la paràfrasi. És una petita broma. Tanmateix, aquestes coses funcionen així. Abans però que algú s'enfadi, m'afanyo a dir que em sento del tot compenetrat amb l'eufòria que va palesar el jurat del premi Just Casero quan es va topar (de morro) amb la narració d'Astrid Magrans. No n'hi ha per menys. Només la «vaca cega» (només el qui ha exercit de jurat alguna vegada) sap totes les giragonses que cal fer (aquest difícil avançar a les palpentes) per arribar a la font. Per arribar al premi consensuat. No m'estranya, doncs, que la Dolors Oller —al pròleg de la present edició— saludi amb tanta vehemència l'última guanyadora del Casero (en

Jordi Pla

l'edició d'enguany, 1991, el premi ha quedat desert). No m'estranya —dic— perquè la narració d'Astrid Magrans s'ho val.

BREU és —són paraules de la Dolors Oller que jo suscric— «una narració viva i precisa que aconseguix fer aparèixer aquest estat ple de contradiccions i d'energia que és la vida als disset anys». BREU és una mena de puzzle (un dietari de sensacions) que suggereix (més que no pas explica) una relació amorosa triangular, al mateix temps que capta meravellosament bé (amb breus pinzellades) els ambients, les inquietuds, els desigs i les *neures* d'una adolescent desinhibida i amb tendència a la promiscuïtat. Una típica adolescent d'avui —per fer-ho curt.

BREU té l'inequívoc *glamour* que acompanya les descobertes literàries. L'autora és jove i fa gala d'unes qualitats envejables. Ironia, lucidesa, un narcisisme inquietant i un peculiar desembaràs per explicar intimitats. Un ventijol d'alegre cinisme traspasa les pàgines d'aquest dietari secret, que se'ns presenta com una narració. Cal dir, però, que el discurs narratiu de BREU és més encantador que profund, més sensorial que discursiu, més emocional que narratiu; tanmateix, se salva del tot perquè allò que ens explica no són sinó vivències adolescents. A mi, personalment, m'hi sobren les expressions directes (i grollerament realistes) amb les quals Astrid Magrans es complau d'anar trufant la narració.

En la introspecció dels sentiments, en canvi, l'Astrid Magrans demostra posseir tremp literari. Aconseguix dir molt amb poques paraules. És a través del detall, de l'anècdota tot just insinuada o de la frase sincopada que la narració ens guanya i ens transporta a l'esfera d'allò que Lou Andreas-Salomé (vegi's «El narcisisme com a doble direcció») anomenava *psicosexe*.

La lectura de BREU deixa un regust de mal definir. D'una banda, pot decebre el lector perquè BREU no és allò que entenem per una narració rodona. Però, d'altra banda, el lec-

tor tindrà —sospito— l'agradable certesa que l'autora —Astrid Magrans— promet. A BREU hi ha tots els ingredients —personatges, situacions, seqüències— que es necessiten per bastir una bona (futura) novel·la, talment la present narració en fos l'esborrany.

Amb materials de menys quatrats va confegir l'escriptora Françoise Sagan la seva primera novel·la «*Bon jour tistesse*». La gesta de la Sagan —que tan sols comptava dinou anys quan va assolir l'èxit— és un punt de referència vàlid —penso— tant per valorar la narració d'Astrid Magrans (sense ànim de greuges comparatius) com per aventurar pronòstics, cosa que ja s'ha fet.

Una Sagan gironina? Tant de bo! El Jurat del Casero («*brandant llànguidament la llarga cua*») pot estar satisfet. Cada dia no és festa. Que ho diguin, sinó, els autors dels quaranta-tres treballs que enguany es presentaren al premi.

Jaume Reixach

Vista panoràmica de la desolació

Quan el qui subscriu aquestes ratlles va acabar de llegir *La pràctica dels vius* d'Antoni Puigverd (la Bisbal, 1954), va experimentar una mena de perplexitat. En efecte: la producció anterior de l'autor no revela cap assaig, cap «exercici» previ en el camp de la narrativa. L'expedient creador de Puigverd conté, certament, diverses publicacions en vers, reculls d'articles periodístics i alguna incursió en la crítica literària. Però, fins ara, cap trànsit per la prosa de creació. Sospesada la maduresa d'aquest volum de contes, se'ns fa impossible de creure que es tracti d'un primer treball. Del seu primer treball com a narrador, vull dir. Però qui conegui l'autor no s'estranyarà gens d'aquest ajornament, i d'aquest resultat tan selecte.

Dic tot això perquè m'imagino Antoni Puigverd triant els mate-